

SEGURETAT

La fi de les pilotes de goma

Interior fa servir els canons de so i les llançadores, canvia els mètodes de dissuasió i aposta per la mediació

LAURA DÍAZ-ROIG Barcelona | Actualitzada el 01/05/2014 00:00

Les pilotes de goma ja formen part del passat dels Mossos, però no hi haurà un únic dispositiu que les substitueixi. Així ho ha decidit la conselleria d'Interior, tot i que en els últims mesos s'havia especulat sobre les diferents "eines robustes" que es podrien utilitzar a partir d'ara. Les llançadores de projectils de *foam* -escuma-, el canó d'aigua i, especialment, els canons de so seran alguns dels elements que es combinaran per contenir les pròximes manifestacions. "La solució al desordre públic no és la pilota, és la intel·ligència", va dir ahir el conseller Ramon Espadaler.

La decisió de fer desaparèixer les pilotes a partir del 30 d'abril -adoptada a la comissió del Parlament creada per estudiar els models d'ordre públic- va suposar un canvi en la política de la conselleria d'Interior, que s'havia mostrat disposada a debatre la regulació del seu ús, però no a eliminar-les. El cas Ester Quintana -que va perdre un ull el dia de la vaga general del 14-N del 2012 suposadament per l'impacte d'una pilota de goma-, la històrica reivindicació d'associacions com Stop Bales de Goma i el contundent rebuig de la societat civil van portar el Govern a prendre la decisió. "Les pilotes no han demostrat ser eficients. És un dispositiu que no permet un control direccional i ha generat més perjudicis que beneficis", assegura el director del Centre de Recerca en Governança del Risc de la Universitat Autònoma de Barcelona, Ramon-Jordi Moles. "Fer servir armes pràcticament letals en l'exercici de drets democràtics era un problema: és absurd que, quan no hi ha risc per a vides humanes, es posi en perill les persones amb l'ús de les pilotes", afegeix Gemma Galdon, investigadora de la Universitat de Barcelona en polítiques i tecnologies de seguretat.

Amés dels dispositius, la conselleria d'Interior ha introduït diversos canvis en les tècniques i la metodologia de la Brigada Mòbil (Brimo) per fer front als aldarulls durant una manifestació i, sobretot, ha fet una aposta per la mediació. Segons fonts de la conselleria, aquesta

Ester Quintana va perdre un ull durant els aldarulls de la vaga general del 14-N del 2012

mediació, sovint molt discreta de cara als mitjans, es fa tant abans com durant la manifestació i, si no ha anat correctament, també després. “S’han de buscar alternatives per gestionar l’ordre públic d’una altra manera i evitar arribar al punt que suposa fer servir determinats tipus d’armes”, diu Galdon.

110 noves llançadores

Interior, que en un parell de setmanes entregarà a la comissió del Parlament l’informe sobre els nous protocols i els substituïts de les pilotes, ha comprat 110 noves llançadores -per als projectils de *foam* -, que se sumen a les 50 que ja tenien. Les pistoles que disparen pilotes de goma continuen servant, per exemple, per fer salves -trets sense projectil molt útils per dispersar-. El canó d’aigua, anunciat pel director de la policia catalana, Manel Prat, a la comissió del Parlament al juny, encara no ha estat utilitzat en cap manifestació: es tracta d’un vehicle pesant i de mobilitat difícil, especialment en carrers com els del barri de Ciutat Vella de Barcelona. Una eina que sí que està resultant molt efectiva és el canó de so, tant pel que fa al seu vessant d’altaveu per alertar els manifestants com pels sons molestos que emet i que funcionen per dissuadir els manifestants.

L’aposta dels Mossos passa perquè sigui cada cap de dispositiu qui decideixi quines eines es faran servir depenent del moment. “Cada situació és diferent i no pot ser que la policia faci servir sempre els mateixos protocols i eines. S’han d’ajustar molt més les formes d’intervenció als riscos reals”, diu Galdon. Segons Moles, és fonamental una activitat d’informació i que sigui ben analitzada. “Els països nòrdics, en els quals ens agrada molt emmirallar-nos, utilitzen recursos consistents a dividir els grups de provocadors, tàctiques d’encerclament, etc.”, explica, i subratlla que tot això es basa en la disposició d’informació i la capacitat de gestionar-la perquè resulti efectiva per a les unitats operatives. “La millor eina és la utilització del cervell”, conclou.

Documentació i proves

La conselleria ha adquirit també 90 microcàmeres -que ja tenen a la seva disposició però que encara no s’utilitzen- amb la finalitat de documentar les actuacions dels agents, protegir-los i alhora recollir proves sobre els violents. Amb les càmeres és possible saber la ubicació dels agents i la trajectòria del projectil si han disparat. “És important que les unitats puguin operar amb un control de caràcter visual des de la central. La geolocalització també és molt eficaç”, afegeix Moles.

El pas següent és, ara, indemnitzar les víctimes de les actuacions dels Mossos: la conselleria treballa en la redacció del protocol amb els requisits, que serà retroactiu i estarà llest en les pròximes setmanes.